

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Rap-musiikki ja nuorisotyö

Kuinka hyödyntää musiikkia nuoren kasvun ja kehityksen tukena

Markus Mäkelä

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Yhteisöpedagogi (AMK)

Tekijät: Markus Mäkelä

Opinnäytetyön nimi: Rap-musiikki ja nuorisotyö - Kuinka hyödyntää musiikkia nuoren kasvun ja kehityksen tukena

Sivumäärä: 38

Työn ohjaaja(t): Tero Lämsä

Työn tilaaja(t): Ckasi, Turo Kankaanpää

Rap-musiikki ja sen harrastaminen on tullut yhä suosittumaksi tänä päivänä. Populaarimusiikin kentällä rap-musiikki ja hiphop-musiikin elementit ovat löytäneet paikkansa ja niitä ammennetaan lähes jokaisessa tämän päivän musiikissa. Digitaalisuuden, teknologian sekä sosiaalisen median kehittyminen on mahdollistanut rap-musiikin tekemisen ja harrastamisen yhä helpommaksi eikä se vaadi välttämättä isoja rahallisia menoja esim. tarvittavien laitteiden hankinnassa. Rap-musiikin harrastamisen kautta nuorella on mahdollisuus itsensä ilmaisuun sekä omien tunteiden käsittelyyn itsenäisesti ja se myös harjoittaa kielellisiä taitoja.

Opinnäytetyön tilaajana toimii QOC8- niminen toiminimi ja mainostoimisto. Toiminimi tarjoaa tällä hetkellä mm. valo- ja videokuvauksia, graafisen suunnittelun, nettisivujen ja sisällön tuoton palveluja. Toiminimeä pyörittää ystäväni kenen kanssa olemmeideoineet Järvenpään alueelle rap- sekä hiphop-musiikkiin keskittyvää työpaja toimintaa pääasiassa n. 13-29-vuotiaille nuorille. Kaupungin nuorisotoimi on vahvasti tukenut viimeisten vuosikymmenten aikana bänditoimintaa mm. järjestämällä treenikämppejä (Nummenkylän rokkihotelli, Dahlin treenikämpät) sekä tuottanut tapahtumia/bändi-iltoja, joissa nuoret ovat päässeet esiintymään esim. nuorisotiloilla.

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää tilaajalle kyseisen toiminnan toimivuutta, kehittämiskohteita sekä mahdollisia vaikutuksia nuorison yhteisöllisyyden sekä yksilön kasvun ja kehityksen tukemisessa. Työssä oli tavoitteena selvittää mm. Minkälaisia kokemuksia sekä tutkimuksia on jo toteutetusta toiminnasta ja kuinka sitä voitaisiin kehittää? Kuinka toiminta vaikuttaa yksilön omaan hyvinvointiin, kasvuun sekä kehitykseen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen?

Työtä varten tutkin jo aiheesta tutkittua tietoa sekä samankaltaisiin aihealueisiin liittyvää kirjallisuutta sekä kävin tutustumassa Jyväskylässä toimivan TUFF!-kulttuuriyhdistyksen järjestämään After School-kerhotoimintaan mikä on keskittynyt rap-musiikin sekä ylipäätään hiphop-kulttuurin ympärille ja sen harrastamiseen. Haastattelin toiminnan ohjaajia sekä toiminnassa olevia nuoria kerhotoiminnasta sekä heidän omaehtoisesta rap-musiikin harrastamisesta, joita peilaisin lähdekirjallisuuden tietoon.

Tässä opinnäytetyössä tutkin, kuinka rap-musiikkia voidaan ja kuinka sitä on hyödynnetty nuorisotyön kentällä. Aihetta lähestytään käyden läpi rap-musiikin syntyä sekä minkälaisia vaikutuksia on ylipäätään musiikilla ja musiikillisella toiminnalla nuoren yksilön kasvuun ja kehitykseen sekä näiden yhteisöllisiä vaikutuksia. Käyn läpi myös kulttuurisen nuorisotyön musiikillisen toiminnan syntyä ja osuutta nuorisotyössä. Työssä tutkitaan myös minkälainen vaikutus kyseisellä toiminnalla/harrastuksella voi olla syrjäytymisen ja eriarvoisuuden ehkäisemisessä.

Asiasanat: rap-lyriikka, nuorisotyö, henkinen kasvu

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Bachelor of Humanities, Community Educator/Adventure and Outdoor Education

Author: Markus Mäkelä

Title: Rap-music & Youthwork – How we can use music to support youths growth and development

Number of Pages: 38

Supervisor(s): Tero Lämsä

Subscriber(s): Ckasi, Turo Kankaanpää

Rap-music as a hobby have become more and more popular on these days. In the filed of popular-music, elements of rap and hiphop-music have found their places and are being used in almost every music genre of today. The advancement of digital technology and social media has made rap music easier and more demanding and doesn't necessarily require a large financial expenses for example purchasing necessary equipments. By practicing rap music, young people have opportunities to express themselves and deal with their own emotions and also practice linguistic skills.

The client of my thesis is firm and advertising agency called QoC8. QoC8 currently offers photo/videography, graphic design, website coding and content production services. The firm is run by my friend with whom we have been planning on rap and hiphop-workshop activity to the mainly area of Järvenpää. Workshops are for young people aged 13-29. During the last decades, the city's youthwork have been strongly supporting band activities (Nummenkylä Rock Hotel, Dahl training camps) and producing music events where young people have been able to perform in youthcenters for example.

The Aim of this thesis was to find out functionality of the activity, the development targets and possibly effects in supporting youths community and individuals growth and developments. Other aims of the thesis was to find out what experiences and studies have already been carried out and how could they be developed? How this kind of activity affect individuals well being, growth and development and prevention exclusion of the youth.

For the purpose of my work, I already researched information of this topic and literature related to similar topics. I also went to see TUFF! Cultural associations after school-club activity in Jyväskylä, which focuses around rap music and hiphop-culture in general. I interviewed mentors and young people of activity about the club activity and their volunteer of rap music, which I mirrored in sources of literature.

In this thesis I investigate how rap music can be used and had been used in the field of youth work. The subject is approached through the emergence of rap music and what kind of impacts music and musical activity in general are having on the growth and development of young individuals and their social impact. I also preview the emergence of musical activities and their role in cultural youth work. This work also explores what kind of impact that such activity/hobby can have on preventing exclusion and inequality.

Keywords: rap-lyrics, youthwork, mental growth

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	5
2	TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA MENETELMÄT	6
2.1	Aineiston keruu ja tutkimusmenetelmät	7
3	HIP HOP-KULTTUURI	9
3.1	Historia	9
3.2	Rap-musiikki Suomessa.....	11
4	SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY.....	14
4.1	Työpajatoiminnan vaikutuksia nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä	15
5	MUSIIKIN VAIKUTUS NUOREN ELÄMÄSSÄ.....	17
5.1	Musiikki kokemustilana.....	17
5.2	Psykososiaaliset vaikutukset	18
6	KULTTUURINEN NUORISOTYÖ.....	21
6.1	Musiikin rooli kulttuurisessa nuorisotyössä	21
6.2	Rap-musiikki nuorisotyön välineenä	24
7	KULTTUURIYHDISTYS TUFF! AFTER SCHOOL-TYÖPAJAT	25
7.1	Kulttuuriyhdistys-TUFF!.....	25
7.2	Vierailu TUFF! After school-kerhotoiminnassa.....	26
8	NUORTEN HAASTATTELUT JA NIIDEN ANALYSOINTI	28
8.1	Haastatteluiden analyysit	29
9	NUORTEN HAASTATTELUT JA NIIDEN ANALYSOINTI	35
9.1	Opinnäytetyön tavoitteiden toteutuminen	35
9.2	Toiminnan toimivuus ja kehittäminen	36
	LÄHTEET	39

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni käsittelee rap-musiikin soveltamista ja hyödyntämistä nuorisotyön kentällä. Työtä lähestyin tutkien kirjallisuutta hip hop-kulttuurista, kulttuurisen nuorisotyön kehityksestä Suomessa ja musiikin vaikutuksesta nuoruuden kehitysvaiheisiin. Kävin myös Jyväskylän veturitalleilla tutustumassa Kulttuuriyhdistys TUFF!:n rap-musiikkiin keskittyvään kerhotoimintaan ja kuinka he olivat hyödyntäneet sitä omassa työssään nuorten parissa. Haastattelin toiminnan ohjaajia sekä kolmea nuorta jotka olivat aktiivisesti mukana toiminnassa.

Minua on henkilökohtaisesti kiinnostanut pidemmän aikaa kerhotoiminnan järjestäminen rap-musiikin ja hip hop-kulttuurin ympärille ja siksi halusin lähteä kyseistä aihetta tutkimaan ja tekemään siitä opinnäytetyötä. Minua on myös mietittänyt koi-kaupunkini Järvenpään sekä sen lähialueiden (Kerava, Hyvinkää, Tuusula) nuorten harrastemahdollisuuksien monipuolisuus sekä myös kasvavan nuorten ja nuorten aikuisten päihteiden käytön alueella (Jalo 2019). Tällöin myös nuorten syrjäytymisriski on suurempi.

Olen itse tuottanut rap-musiikkia jo noin 15-vuotta. Musiikin tekemisellä on itselläni ollut hyvin suuri vaikutus elämään ja etenkin nuoruudessani, jolloin koin rap-musiikin tuottamisen välineenä purkaa tunteita sekä ilmaista itseäni muille. Olen myös saanut sen kautta paljon ystäviä, sosiaalisia suhteita ja löytänyt samanhenkisiä ihmisiä ympärilleni. Nuoruudessani rap-musiikin harrastaminen oli kuitenkin hyvin itsenäistä eikä esim. monien kaupunkien nuorisotoimilla ollut siihen aikaan tarjota tiloja tai ohjausta harrastukselle. Tänä päivänä kuitenkin kyseistä kerhomais- ta/työpajamaista toimintaa järjestetään useammassa kaupungeissa mm. Helsingissä toimiva nuorisoasiainkeskuksen Helsinki Freedom Records sekä Jyväskylän Veturi- talleilla toimintaa järjestävä kulttuuriyhdistys TUFF!

Rap-musiikista ja räppäämisestä on tullut maailmanlaajuisesti jo usealle nuorten sukupolvelle keskeinen keino kertoa omia ja yhteisön kokemuksia ja näkemyksiä, jol-

loin sen merkitys on myös kasvanut toimialalle hyvin suureksi (Rantakallio, Sykäri, Westinen, Cvetanovic 2019, 10). Mielestäni nuorten musiikkiharrastusten tarjonta täytyisi luoda monipuolisemmaksi ja näin mahdollistaa nuorille erilaisia mahdollisuuksia toteuttaa itseään ja löytää omia kiinnostuksen kohteita. Vaikka jo edellä mainituissa isommissa kaupungeissa on jo monipuolisempi harraste tarjonta niin on silti monissa pienemmissä kunnissa tarjonta keskittynyt lähinnä treenikämppien ja bändi-toiminnan ympärille. Rap-musiikin ollessa tosiaan suosiossa nuorten keskuudessa olisi näin huomioitava nuorisotyön näkökulmasta sen harrastustoiminnan tarvetta kuinka sitä voisi hyödyntää nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä. Mahdollisuuksia voisi olla myös yhteistyöhön etsivän nuorisotyön kanssa, jolloin tällaiseen harraste-toimintaan voisi saada ohjattua nuoria suoraan kadulta ja näin tarjota hyvää ja luovaa tekemistä syrjäytymisvaarassa oleville nuorille.

2 TUTKIMUKSEN TAVOITTEET JA MENETELMÄT

Opinnäytetyössäni oleellisin tutkimuskysymys on: Minkälainen vaikutus kyseisellä toiminnalla on nuoren omaan hyvinvointiin, kasvuun sekä kehitykseen sekä minkälaisia kokemuksia toiminnasta on ja kuinka sitä voisi kehittää?

Opinnäytetyön kehittämistavoitteena oli selvittää tilaajalle kuinka rap-musiikkia on hyödynnetty nuorisotyön kentällä. Työn avulla on voitu selvittää mitkä asiat toimivat sekä minkälaisia kehittämiskohteita jo olemassa olevasta toiminnasta löytynyt. Näin samankaltaista toimintaa suunnitellessa uudelle paikkakunnalle on jo tietoa siitä mitkä asiat on otettava huomioon.

Työn yhtenä tavoitteena oli myös tuoda esiin kyseisen toiminnan tarpeellisuutta nuorisotyön kentällä. Rap-musiikin harrastamisen ollessa tänä päivänä lähes suositumpaa kuin instrumentin soittaminen tai bänditoiminta, tulisi harkita, kuinka kuntien nuorisotoimet voisivat tukea rap-musiikista kiinnostuneita nuoria ja heidän harrastustaan.

Koen, että rap-musiikin harrastaminen ja sitä tukeva toiminta lisää yhteisöllisyyttä, tukee nuorten itsetuntoa sekä luovuutta ja ennaltaehkäisee syrjäytymistä.

2.1 Aineiston keruu ja tutkimusmenetelmät

Aineistoa keräsin työtä varten käyttäen hyväksi monipuolista kirjallisuutta liittyen hiphop-kulttuuriin, nuorisotyöhön sekä musiikkiin. Tutkittua tietoa itse aiheesta on vielä hyvin vähän saatavilla, joten kirjallisuuslähteitä kerätessä pyrin kokoamaan monipuolista tietoa aihealueen ympäriltä. Näitä tutkiessa pyrin löytämään sekä vertaamaan yhtenäisyyksiä ja vastauksia tutkimuskysymyksiin. Aihealueesta löytyi kuitenkin hieman tutkittua tietoa mm. aiemmista opinnäytetöistä, jotka käsittelivät samoja aihealueita.

Keskeisenä tutkimusmenetelmänä käytin tässä opinnäytetyössä pääosin haastattelua. Haastatteluiden tekeminen on yksi hyödyllinen ja hyvä tapa kerätä tutkimustietoa, koska kokemus tutkimuskohteena on tärkeä, vaikka se ei olisi autenttista tai kovinkaan ainutkertaista (Hyvärinen, Nikander, Ruusuvuori 2017, 12). Haastattelun päämääränä pyritään etsimään haluttua tietoa minkä vuoksi tehdään kysymyksiä ja tehdään aloitteita, kannustetaan vastaamaan sekä ohjataan keskustelua tiettyihin teemoihin ja niin edelleen (Hyvärinen, Nikander, Ruusuvuori 2017, 47).

Vierailin Jyväskylän Veturitalleilla TUFF! Kulttuuriyhdistyksen järjestämässä After School Rap-lyriikka-kerhossa. Haastattelin kerhon ohjaajia sekä nuoria.

Haastattelu materiaalia valmistelin itse ja ennen Jyväskylän vierailuani olin jo valmistellut tärkeimmät kysymykset ja varakysymykset etukäteen, joita pohjustin peilaan opinnäytetyöni tavoitteisiin, riimityöpajatoimintaan ja jo käyttämäni lähdemateriaaliin esim. musiikin psykososiaalisiin vaikutuksiin (Hyvärinen, Nikander, Ruusuvuori 2017, 36-37). Esitin ohjaajille kysymyksiä After School-kerhotoimintaan liittyen mm. Mitä toiminta tarjoaa nuorille? Mitkä on toiminnan tavoitteet? Tukeeko toiminta nuoren kasvua ja kehitystä? Kysyin myös ohjaajien näkemyksiä siitä kuinka

toimintaa voisi vielä kehittää eteenpäin. Nuorten kysymyksissä taas nostin esiin mm. nuorten motiiveja räpin tekemiseen, haasteista, onnistumisista ja haaveista musiikin suhteen. Kysyin myös nuorilta kysymyksiä sivuten minkälainen merkitys After School-kerholla on liittyen nuoren harrastamiseen. Näiden kysymysten pohjalta mahdollistuu saada kokemuksellista tietoa siitä, kuinka harrastaminen näkyy nuorten hyvinvoinnin edistäjänä sekä minkälainen rooli kerhotoiminnalla on tässä.

Lisäksi valmistauduin henkisesti haastattelutilanteeseen miettimällä omaa asennetta haastattelijana. Ollakseen hyvä haastattelijana on kuunneltava haastateltavaa sekä osoittaa se reagoimalla häneen ja hänen vastauksiinsa. Haastattelijana osoittaa kiinnostusta sekä myös tietämättömyyttään esittämällä lisäkysymyksiä ja myötäilemällä, jolloin haastattelijana voi kokea oman kertomansa tärkeänä kuultavana. Myös tilan antaminen haastateltavalle on tärkeää, jolloin nuori saa mahdollisuuden päästä puhumaan kunnolla puhumaan itselle tärkeästä asiasta (Hyvärinen 2017, 30-31.)

Haastattelussa käytin avoimen- sekä puolistrukturoidun haastattelun välimuotoa, jolloin annoin myös nuorelle tilaa kertoa omista ajatuksista kysymysteni lisäksi eikä kiinteitä vastausvaihtoehtoja ollut (Hyvärinen 2017, 20-21).

Käyttämäni haastattelumuoto lähentelee myös kertomushaastattelua, jossa haastattelun tavoitteena on tuottaa kertomuksia tutkimuksen aineistoksi. Tässä tapauksessa halutut kertomukset ovat nuorten kertomia kokemuksia mm. harrastuksen alkuvaiheista, ensimmäisistä riimeistä tai biiseistä ja after school-toiminnasta. Näin kertomushaastattelun ei aina tarvitse kohdistua haastateltavan koko elämään vaan tiettyihin osa-alueisiin, tässä tapauksessa alueisiin mitkä liittyvät nuoren rap-musiikin harrastamiseen (Hyvärinen 2017, 174.)

Haastattelut suoritin käyttäen nauhuria, jolle nauhoitin haastattelut ja jotka jälkeensä litteroin itselleni talteen puhekielen mukaisesti ja sanatarkasti, jotta aineistosta löytyy tarvittava tieto (Raittila, Rutanen, Vuorisalo 2017, 430).

Nauhoitetun haastattelumateriaalin litterointi on tärkeä vaihe nimenomaan aineiston sisällönanalyysin kannalta. Nauhoitetun materiaalin sisältävä informaatio voi olla

valtava, jolloin sen läpikäyminen ja hahmottaminen on hankalaa. Tämä helpottaa huomattavasti haastatteluiden analysointia ja pohdintoja opinnäytetyössäni (Raittila ym. 2017, 437.)

Nuoret esiintyivät nimettöminä ja ilmoitin heille ennen haastattelun alkua sen nauhoittamisesta sekä äänitallenteiden tuhoamisesta näiden käsittelyn jälkeen. On tärkeä käydä haastattelun alussa läpi ns. ”sopimus” tietojen käytöstä ja säilyttämisestä. Kohtasin haastateltavat nuoret reippaalla mielellä ja positiivisella asenteella henkilökohtaisesti esittäytyen, koska halusin luoda heti alkuun hyvän sekä luottamuksellisen ilmapiirin haastattelutilanteeseen. En halunnut myöskään kohdata nuorta pelkkänä tietolähteenä vaan ihmisenä (Hyvärinen 2017, 39.)

3 HIP HOP-KULTTUURI

3.1 Historia

Hip hop kulttuuri syntyi Yhdysvalloissa New York Cityn Bronxissa 1970-1980- luvun taitteessa. Kaupungin osana Bronx oli jo alkanut muuttua slummiksi vuonna 1950-luvun loppupuolella, kun sen läpi oli aloitettu rakentamaan isoa moottoritietä. (Mikkonen 2004, 32) Moottoritien rakentamisen seurauksena suurin osa valkoisesta keskiluokasta oli jo vuosikymmenen loppuun mennessä muuttanut pois Etelä-Bronxista pohjoiseen Westchesterin piirikuntaan valmistaloihin, kun taas alueen köyhimmät saivat asuntonsa kaupungin rakennuttamista asutokomplekseista. Mustien ja latinojen muuttaessa juutalaisten, irlantilaisten ja italialaisten aiemmin asuttamille alueille, joutuivat he valkoisten nuorisojengien piinaamiksi. Näin mustat ja latinonuoret rupesivat muodostamaan omia jengejä aluksi vain itsepuolustukseksi ja siten saaden myös valtaa (Chang 2005, 26-27.)

1970-luvun puolivälissä katujengien hajotessa alkoi Bronxin puistoissa tapahtua. Jamaikalaisyntyinen Clive Campbell eli Dj Kool Herc rupesi järjestämään sound system-ulkoilmadiskoja, joihin Herc oli jo tutustunut lapsena omassa kotimaassaan. Kool Herc keksi ensimmäisenä yhdistää levyiltä löydettyjä ns. Rumpuvälikkeitä eli

”rumpubreikkejä” muihin kappaleisiin levysoittimilla. Näin pystyttiin luomaan tanssittavampaa musiikkia bileisiin ja näin myös luotiin uudenlainen tapa luoda musiikkia vanhaa materiaalia kierrättämällä uudelleen. Herc otti myös klubi sekä puistobileisiin jamaikalaistyyllisiä juhlaisäntiä, joiden tehtävänä oli dj:n ja bileiden nostattaminen sekä olla vuorovaikutuksessa yleisön kanssa. Näitä juhlaisäntiä ruvettiin kutsuaan nimellä Mc mikä on lyhenne sanoista; master of ceremony (Mikkonen 2004, 33-34.) Näistä ”seremoniamestareista” kehittyi ajan myötä riimittelijöitä, joita kutsutaan tänä päivänä rap-artisteiksi.

Korttelibileisiin alkoi myös kerääntyä katutanssijoita, jotka kehittivät koko vartalon hallintakykyä vaativan tanssityylin mikä sai nimekseen b-boying eli breakdance (Mikkonen 2004, 34). Breakdance perustui nimensä mukaisesti ”breikkeihin” mitä dj:t soittivat bileissään ja joiden tahtiin ns. Breikkaajat loivat tanssiliikkeitään. Graffititaide on myös osa hip hop kulttuuria ja yksi ns. ”Neljästä elementistä.” Graffitit olivat alkuun lähinnä jengiläisten seinämaalauksia omien reviirien merkitsemiseksi, mutta jengien hajotessa ne yksilöllistyivät ja maalaajat rupesivat taiteilemaan omia nimimerkkejä sekä tekemään isompia maalauksia mm. kokonaisten metrovaunujen kylkiin (Mikkonen 2004, 32.)

Viidennen elementin eli tietoisuuden lisäsi hip hop-kulttuuriin Dj Afrika Bambaata kuka oli myös ns. Ensimmäisen hiphopinstituution perustaja; Universal Zulu Nationin (Chang 2005, 110). Afrika Bambaata oli pahamaineisen Black Spades-jengin johtaja, joka kyllästyttyään jengiväkivaltaan perusti rauhanomaisen Zulu Nation-organisaation vuonna 1974 (Mikkonen 2004, 34). Bambaatan visio Zulu Nationista oli saada mahdollisimman paljon ihmisiä järjestäytymään jengiväkivallan lopettamiseksi ja saada nuoria yhteen juhlimaan sekä pitämään hauskaa keskenään (Chang 2005, 122). Organisaation välityksellä Bambaata saattoi yhteen uuden sukupolven Bronxissa ja Zulujen jaostot levisivät New Yorkista lähikaupunkeihin yhtä nopeasti kuin Black Spades aikansa (Chang 2005, 126). Voisi sanoa, että Bambaata ja Zulu Nation teki oman aikansa nuorisotyötä Bronxin kaduilla käyttäen hiphop-kulttuurin viittä elementtiä hyödyksensä.

Itse rap-musiikki levisi suuremman yleisön tietoisuuteen vasta 1980-luvun puolella, jolloin Run DMC:n ja LL Cool J:n kaltaiset rap-artistit rupesivat rikkomaan listasijoituksia maailmanlaajuisesti. Etenkin Run DMC:n single; Walk This Way rock-yhtye Aerosmithin kanssa vei molemmat kokoonpanot takaisin listojen kärkeen ja näin myös rap-musiikki sai isompaa tunnustusta ympäri maailmaa (Mikkonen 2004, 35.) Kuitenkin maailman ensimmäinen levytetty rap-kappale julkaistiin jo vuonna 1979. Rap-kokoonpanon Sugarhill Gangin singleä ”Rappers Delight” myytiin miljoonia kappaleita ja siitä tuli koskaan parhaiten myyty 12-tuumainen single. Yhteen aikaan sitä jopa myytiin n. 75 000 kappaletta viikossa (Chang 2005, 153.)

1986 vuoteen mennessä oli rap-musiikki jättänyt hiphop-kulttuurin muut elementit varjoonsa ja siitä oli tullut väline hiphop-kulttuurin kaupallistamiseen. Sen myötä siitä oli tulossa myös osa sen sukupolven nuorisokulttuuria. Vaikka rap-musiikin kaupallistuminen loi ns. ”kriisi-ajan” kulttuurille niin monia räppäreitä ruvettiin pitämään ja näkemään myös oman sukupolvensa ääninä. Näin hip hop-kulttuuri sai mahdollisuuden järjestäytyä uudestaan ja etsiä juuriansa uusista paikoista (Chang 2005, 258-259.)

3.2 Rap-musiikki Suomessa

Hip Hop-kulttuurin rantautuminen Suomeen 1980-luvulla tapahtui elokuvien kuten Beat Street, Wild Style ja Style Wars kautta. (Miettinen 2011, 22) Kyseiset elokuvat esittelivät vahvasti hip hopin elementtejä, erityisesti breakdance ja graffitien maalaaminen rantautuivat vahvasti näiden elokuvien kautta helsinkiläisten nuorten keskuuteen. Helsingin tanssiopisto palkkasi amerikkalaisia tanssijoita opettamaan breikkausta ja suosio oli suurta. Tanssitunneilla soitettiin uusia brittiläisiä sekä amerikkalaisia hip hop-levyjä ja opisto oli tärkeä kohtaamispaikka kulttuurista kiinnostuneille. Myös breakdancen harrastajista alkoi koostua eri tanssiryhmittymiä mm. Fantastic Rockers sekä Electro Dynamics jotka kilpailivat keskenänsä taidoillaan (Mikkonen 2004, 36.) Graffitit rupesivat myös yleistymään enemmän Helsingin katukuvassa breikkareiden ohella. Maalareiden yleisimmät kohtaamispaikat olivat

esim. Itä-Pasilan rautatietunneleissa sijaitseva ”galleria” sekä vuonna 1986 valmistunut metron meluaita (Mikkonen 2004, 36.)

Itsessään hiphop-musiikki pääsi oikeuksiinsa Helsingin Ruoholahdessa sijaitsevassa nuoriso- ja klubitila Lepakossa. Lepakossa järjestettiin 80-luvun loppupuolella hiphop-jameja sekä breakdancen ja Helsingin ensimmäiset graffitin sm-kisat vuonna 1987. Lepakon jameissa oli n. 600-700 ihmistä ympäri Suomea mm. Turusta, Tampereelta, Jyväskylästä ja jopa Rovaniemeltä. Jameissa nuoret pääsivät verkostoitumaan muiden hip hop-harrastajien kanssa aikana, jolloin ei ollut vielä keksitty internettiä (Mikkonen 2004, 37-38.)

Ensimmäisiä Suomen räpyhtyeitä olivat The Master Brothers sekä Definite Four, joka myös pääsi esiintymään Provinssirock-festivaaleilla vuonna 1988. Definite Four yhtyeessä räppärinä vaikutti tänä päivänä myös tv-julkimona tunnettu Arman Alizad (Miettinen 2011, 26.) Taas ensimmäisenä suomalaisena levytettynä rap-kappaletta voidaan pitää General Njassa and the Lost Division-yhtyeen ”I’m Young, Beautiful and Natural”, joka tehtiin jo vuonna 1983 (Miettinen 2011, 32).

80- ja 90-luvun vaihteessa Pääkköset oli ensimmäinen laajempaa suosiota saanut rap-yhtye. Pääkkösten lyriikka käsitteli ja kritisoi vahvasti suomalaista junttikulttuuria sekä yhtyeen debyyttialbumi ”Pääkköset” sisälsi paljon suoraan suomennettuja amerikkalaisten esikuvien sanoituksia. Pääkkösten tuottaja T.T. Oksala (1958-2010) ammensikin yhtyeen soundia juuri yhdysvaltalaisen yhtyeen Beastie Boysin kaltaiseksi. Levyn hitiksi osoittautui tuohon aikaan esillä olleen eläinoikeusaktivisti Anja Eerikäisen innoittama ”Eläinräökkäystä” kappale (Miettinen 2011, 36-37.) 1990-luvulla myös suurta suosiota keräsi Hyvinkääläinen yhtye Raptorin ketkä pyrkivät tyylitajuisempaan ja ironisempaan ilmaisuun. Vitsikkäät, mutta silti kantaaottavat kappaleet pilkkasivat mm. politikkoja. Raptorin debyyttilevy Moe! Myi 80 000 kappaletta ja kakkoslevy Tulevat Tänne Sotkemaan Meidän Ajopuuteorian 50 000 kappaletta (Mikkonen 2004, 51.)

Suomalainen rap-musiikki sai todellisen jalansijan kaupallisilta musiikkimarkkinoilta vasta 2000-luvun taitteessa. Helsinkiläinen rap-kaksikko Fintelligens eli Elastinen ja Iso-H julkaisivat Voittamaton singlen, josta tuli suomiräpin toisen sukupolven lähtölaukaus ja näytti näin suuntaa suomalaiselle riittelylle seuraavaksi vuosikymmeneksi. Toisen aallon aktivoitumiseen vaikutti myös vahvasti erilaiset internet-sivustot, joiden kautta hiphop-piirit kommunikoivat keskenään ja levittivät informaatiota. Sivustoja olivat mm. biitti.com, hyvatilevyt.com sekä suomihiphop.com mikä tunnetaan nykyään paremmin nimeltä basso.com (Miettinen 2011, 52.)

Kotimaisia hiphop-levyjä julkaistiin vuonna 2001 reilusti ja ensi kertaa Suomessa toimivien monikansallisten levy-yhtiöiden kautta. Debyyttilevynsä julkaisivat tuona vuonna artistit mm. Paleface, Kapasiteettiyksikkö, Tulenkantajat, Kwan sekä Flegmaatit. Julkaisuja tuli niin paljon, että julkisuudessa jopa puhuttiin suomihiphop ”buumista” ja ylikuumentumisesta (Mikkonen 2004, 80.) Vaikka nopea julkaisutahti saattoi vaikuttaa tuon ajan rap-musiikin laatuun ja haiskahtaa rahastukselta, oli sillä iso rooli rap-musiikin leviämiseen koko kansan tietoisuuteen, etenkin nuorison.

Viimeistään vuonna 2003 rap-musiikki tavoitti myös perheiden nuorimmat, kun vasta 15-vuotias räppäri Pikku G julkaisi debyyttialbuminsa Räjähdyksvaara, joka myi 120 000 kappaletta (Miettinen 2011, 52).

Pikku G:n kappaleet kertoivat lähinnä tavallisen nuoren arjesta, jolloin monien nuorien oli helppo samaistua teksteihin mitkä kertoivat mm. koulunkäynnistä, ihastumisista sekä hauskanpidosta kavereiden kesken. Näin hänestä nousi nopeasti koko kansan nuorisoidoli ja sen ansiosta tieto hiphop-kulttuurista ja rap-musiikista levisi paljon laajemmalle yleisölle. Nuorimmat Pikku G:n fanit löysivät mahdollisesti vasta hänen musiikkinsa kautta kyseisen musiikkigenren ja näin se perusti pohjaa seuraavan sukupolven hiphop-diggareille.

4 SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY

Yleisimmiksi nuorten huolenaiheiksi on useissa tutkimuksissa nousseet ihmissuhteisiin liittyvät huolet. Usein nämä koskevat ystävyyssuhteita, yksinäisyyttä tai seurustelua, mutta huolet voivat olla myös joskus liitoksissa perheensisäisiin ongelmiin esim. alkoholin käyttöön, perheväkivaltaan, varattomuuteen tai työttömyyteen. Muita tutkimuksissa esiin tulleita huolenaiheita nuorista olivat läheisen menettäminen, raha-huolet ja vapaa-ajan vähyys arjessa. Myös koulunkäyntiin liittyvät suorituspainet, pärjääminen opinnoissa sekä sosiaaliset suhteet koulussa. Epävarmuus, ulkonäköpaineet sekä mielenterveysongelmat myös ahdistivat nuoria (Erkko, Anna & Hannukkala, Marjo 2013, 126.) Nämä kaikki esiin nousseet huolenaiheet ovat arkipäivää nuorison keskuudessa, mutta myös ovat vahvasti sidoksissa nuorten syrjäytymiseen.

Syrjäytyminen on hyvin laaja käsite, jolla ei ole yksiselitteistä sisältöä. Syrjäytymiseen voi liittyä ulkopuolisuutta yhteiskunnallisista palveluista ja järjestelmistä tai se voi myös kuvata köyhyyttä ja huono-osaisuutta moniulotteisena ilmiönä. Syrjäytyminen on kuin irtaantumista tavanomaisista sosiaalisista toimintaympäristöistä (Morgan 2007; Notkola ym. 2013, 56-57; Kekkonen, ym. 2014, 8.) Syrjäytymisestä tuli 2000-luvulla yleinen sosiaalipoliittinen kysymys, jota on tutkittu kartoittamalla nuorten kokonaiselämäntilannetta. Syitä nuorten syrjäytymiseen on katsottu myös johtuvan sosiaalisten tukiverkkojen puuttumisesta, aikuistumisen myöhästymisestä, köyhyydestä ja päihteistä (Paju & Vehviläinen 2001, 46-49; Hänninen 2014, 122.)

Tässä kappaleessa pohdin työpaja/kerhotoiminnan roolia sekä vaikutusta nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä. Pohdin minkälaiset tekijät toiminnassa vahvistavat nuorten sosiaalisia suhteita, itsetuntoa, tietoisuutta omista vahvuuksista sekä tunteiden käsittelyä. Tahdon myös ymmärtää minkälainen rooli toiminnalla voi olla nuoren arjessa.

4.1 Työpajatoiminnan vaikutuksia nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä

Rap-työpajoja vuodesta 2013 ohjannut tanssinopettaja Hanna Yli-Tepsa uskoo, että innostavalla tavalla ohjatut työpajat minkä tahansa taiteenlajin parissa on hyvä keino saada erilaiset ryhmät mukaan luovaan toimintaan ja sitä kautta osallistujat saavat myös monenlaisia hyötyjä. Hän näkee, että etenkin säännöllinen työpajatoiminta voi saavuttaa merkittäviä etuja, joista voisi hyötyä esim. monet mielenterveyskuntoutujat, päihdekuntoutujat, väkivallan uhrit ja ylipäättään syrjäytyneet. Näin joissain tapauksissa rap-työryhmässä työskentely ja musiikin tekeminen voi olla haastavassa elämäntilanteessa elävälle nuorelle käännetekijä ja se voi edesauttaa löytämään suuntaa elämälle. Tästä esimerkkinä Yli-Tepsa kertoo naisräppäristä Mercedes Bentzosta kuka on julkisuudessa kertonut rap-työpajan olleen hänelle motivaattori päihteiden käytön lopettamiselle (Yli-Tepsa 2019, 339.)

Vaikka rap-työpaja toiminta on avointa kaikille eikä se ole suunnattu varsinaisesti syrjäytyneille tai syrjäytymisvaarassa oleville niin sen toiminta vahvistaa eri osaluokkia, joilla on selvä vaikutus tekijöihin nuoren syrjäytymisessä. Toiminnassa nuorella on mahdollisuus purkaa pahaa oloaan ja kokea onnistumisen tunteita haasteellisen arjen keskellä sekä luoda sosiaalisia suhteita muihin ryhmässä toimijoihin.

Rap-työpaja on myös harrastustoimintaa ja harrastamisella on havaittu myönteisiä vaikutuksia ulottuen moniin elämänalueisiin. Aikuisiässä harrastus voi auttaa purkamaan paineita tai suuntaamaan ajatuksia pois työstä kuin nuorella se voi toimia samankaltaisesti koulunkäynnin tuottamasta paineesta. Se myös voi auttaa jaksamaan ja kehittää monia taitoja sekä se voi edesauttaa luomaan sosiaalisia suhteita ja verkostoja ja ylläpitää niitä (Uusiautti 2019, 80.) Tällöin rap-työpajalla voi olla hyvin voimaannuttava rooli nuoren arjessa mikä auttaa nuorta jaksamaan ja löytämään samanhenkistä seuraa.

Myös työvoimapalveluna toimivat työ- sekä taidetyöpajat ovat hyviä esimerkkejä palveluista nuorten syrjäytymisen ehkäisemissä. Tällaiset työpajatoiminnat ovat juuri kohdennettu pitkäaikaistyöttömiin tai nivelvaihdde-pudokkasiin nuoriin, joiden ky-

seinen tilanne aiheuttaa epävarmuutta ja riskejä, joiden seurauksena he ovat vaarassa syrjäytyä (Hänninen ym. 2014, 122.) Vaikka nämä valtioneuvoston asetuksessa (2002/1344; Hänninen 2014, 122.) määritetyt työpajat eroavat esim. järjestöjen järjestämästä avoimesta työpajatoiminnasta on näillä samankaltaisia hyvinvointia edistäviä vaikutuksia toiminnan sisällöissä. Työpajatoiminta edistää nuorissa psykologista pääomaa mikä rakentuu itseluottamuksesta, tulevaisuuden uskosta, sinnikkydestä ja optimismista. Nämä kaikki ovat hyvin sidoksissa toisiinsa. Itseluottamuksella ja itseensä uskomisella on hyvin suuri vaikutus kaikkeen toimintaamme elämässämme mikä luo halua haastaa itseään ja asettaa itselleen isompia tavoitteita. Usko tulevaisuuteen taas luo määrätietoisuutta ja uskoa omaan onnistumiseen tekemisessään. Sinnikkyys ja optimismi ovat taas tärkeitä tekijöitä epäonnistumisien ja haasteiden ylittämässä sekä rohkaisevat vastoinkäymisten jälkeen yrittämään uudelleen (Lewis 2011, 150; Hänninen 2014, 122.)

Edellä mainitut tekijät myös vaikuttavat yhtäläillä nuorten harrastuspohjaisessa työpajatoiminnassa missä ne auttavat nuorta kehittymään omassa tekemisessä ja kannustavat jatkamaan sen parissa. Toiminta voi herättää tai kasvattaa kiinnostusta harrastusta kohtaan ja synnyttää myönteisiä kokemuksia myös niin, että siitä voi pidemmällä tähtäimellä syntyä jopa tulevaisuudessa ammatti nuorelle (Uusiautti 2019, 79). Tämänkaltaisen ihannetilanne myös ehkäisee nuorta syrjäytymästä työelämässä ja voi luoda taloudellista vakautta.

Syrjäytymisen ehkäisevät tekijät rap-työpajassa ovat vahvasti sidonnaisia toiminnan käytänteisiin, tunnetiloihin sekä sosiaalisiin tilanteisiin. Näin on myös tärkeätä tarkastella rap-työpajassa keskeiseen teemaan eli musiikin vaikutuksia nuoren hyvinvointiin. Musiikki on myös tunnetusti ihmisiä yhdistävä tekijä, jolloin sillä on myös oma ainutlaatuinen tapa tuoda ihmisiä yhteen.

5 MUSIIKIN VAIKUTUS NUOREN ELÄMÄSSÄ

Musiikin ollessa henkistä virkistystä ja vastapainoa arkiselle puurtamiselle on erilaiset musiikkiharrastukset mukaan lukien aktiivinen musiikinkuuntelu edelleen arvostettuja ja suosittuja vapaa-ajanviettomuotoja. Musiikki ja mahdollisuus luovaan toimintaan ovat yksi perusedellytys hyvinvoivaan ja tasapainoiseen elämään (Kosonen 2006, 77.)

Musiikilla on tunnetusti ollut kautta aikojen tärkeä rooli ihmisten arjessa ja hyvinvoinnissa. Musiikki voi mahdollistaa ainutlaatuisia kokemuksia, herättää tunteita sekä muistoja niin negatiivisia kuin positiivisia. Tässä kappaleessa tarkastelen musiikin vaikutusta nuorten elämässä sekä sen psykososiaalisia vaikutuksia. Näitä psykososiaalisia vaikutuksia peilaan rap-musiikin harrastamiseen ja pohdin niiden välistä yhteyttä. Näin voidaan saada selvyttä siihen onko nuoren rap-musiikin konkreettisella tekemisellä vaikutusta hänen kasvuun, kehitykseen ja hyvinvointiin.

5.1 Musiikki kokemustilana

Musiikin kommunikointitapa, joka on vahvasti sidoksissa kulttuurisiin merkityksiin ja sosiaalisiin käytänteisiin edellyttää näiden merkitysyhteyksien ymmärtämistä. Musiikillinen kommunikointi voi olla yksilöjen välistä tai yksilön omaa sisäistä kommunikaatiota, jolloin voidaan nähdä kuinka musiikki voi vaikuttaa hyvin terapeuttisesti (Kosonen 2006, 77.) Musiikki voi herättää voimakkaita tunteita herättäen muistoja tai samaistumisen tunnetta mikä voi edesauttaa omien tunteiden ja ajatusten käsittelyssä. Suhde menneeseen voi myös luoda negatiivisempia kokemuksia tunteissa ja synnyttää myös torjuntaa (Kosonen 2006, 80.) Tällainen reaktio voi taas estää avoimuuden musiikin tarjoamalle voimaantumiselle esim. henkilökohtaisen tragedian käsittelyssä.

Musiikki on kuin tunteiden kieli mikä ”iskee” suoraan tunteisiin ja sen herättämiä kokemuksia ja elämyksiä voimme analysoida suhteessa omaan elämänhistoriaamme ja musiikkiin liittyviin muistoihin (Kosonen 2006, 79).

5.2 Psykososiaaliset vaikutukset

Nuoren elämässä musiikilla on hyvin merkittävä rooli ja se näkyy musiikin kuluttamisessa sekä nuoret kokevat musiikin itselleen hyvin tärkeäksi. Nuoruuden aikana käsitys itsestensä muovautuu ja rakentuu kohti aikuisiän identiteettiä. Siihen liittyy paljon pohdintaa minuuden ja identiteetin muutoksesta mm. kehonkuvassa, seksuaalisuudessa, arvoissa, moraalisisissa kysymyksissä sekä maailmankuvasta (Saarikallio 2009, 221.) Etenkin populaarimusiikin sanoituksissa nousee usein teemoja liittyen nuoruusiän kehitykseen mm. päihteidenkäyttöä, romanttista rakkautta, vapautta, seksuaalisuutta sekä arvoja. Musiikin on todettu vaikuttavan kaikkiin kolmeen keskeiseen tunteiden osa-alueeseen: kokemukseen, fysiologiaan ja ilmaisuun. Tällainen kyky koskettaa tunnekokemuksia voi olla hyvinkin tärkeää nuorille, jotka kokevat etenkin murrosiässä voimakkaita sekä vaihtelevia tunteita (Saarikallio 2009, 222.) Musiikki voi näin toimia terapeutisena välineenä käsitellä omia ajatuksia, tunteita sekä elämäntilannetta.

Musiikin psykososiaaliset vaikutukset nuoruudessa voidaan jakaa neljään keskeiseen kategoriaan; identiteetti, itsemäärääminen, ihmissuhteet ja tunnekokemukset. Nämä kaikki neljä kategoriaa ovat sidoksissa toinen toisiinsa ja täten yhdessä edistävät nuoruuden kehityksellisiä tavoitteita (Saarikallio 2009, 223.)

Etenkin murrosiässä nuoren kokemus ja ymmärrys omasta identiteetistä on usein hyvin epävarma erilaisten jatkuvien muutosten vuoksi, jolloin musiikki tarjoaa mahdollisuuden pohtia omaa muuttuvaa minäkuvaa yksityisesti ja omassa rauhassa. Tämä toimii täten kuin peilinä, johon yksilö voi heijastaa omia kokemuksia sekä merkityksiä mitkä liittyvät omaan minuuteen. Musiikki ei suoraan ohjaa ajatusten sisältöä kuulijalle vaan auttaa omien ajatusten ja merkityssisältöjen työstämistä sekä rakentaa ymmärrystä omasta suhteesta ympäröivään maailmaan sekä ympäristöön. Se myös tukee jo olemassa olevan identiteetin vahvistamista, esiintuomista sekä ilmaisemista (Saarikallio 2009, 224.)

Monin tavoin musiikki voi myös tarjota kokemuksia itsehallintaan sekä omaan kykenevyyteen. Etenkin musiikkiharrastuksissa tärkeiksi asioiksi nousevat omaehtoisuus sekä vapaamuotoisuus, jolloin oman toiminnan ohjaaminen sekä itsensä toteuttaminen mahdollistavat itsehallinnan kokemisen. Se tarjoaa myös paljon oppimisen sekä onnistumisen kokemuksia mitkä motivoivat kehittää omaa osaamistaan musiikkiharrastuksessa. Musiikin avulla on mahdollista myös oppia hallitsemaan omia impulssejaan sekä kasvattaa valmiuksia tunteiden itsehallintaan (Saarikallio 2009, 225.)

Musiikilla on todettu olevan vahva voima yhdistää ihmisiä. Yhteiset mieltymykset musiikista sekä yhteiset musiikkiharrastukset ja konserttielämykset luovat vahvoja yhteisiä kokemuksia ja vahvistavat ryhmään kuulumista. Yhteenkuuluvuuden tunne usein syntyy muiden ihmisten läsnä ollessa, mutta musiikki voi luoda myös läheisyydentunteen nuoren ollessa yksin, herättämällä muistoja läheisistä ihmisistä sekä yhteisistä hetkistä. Musiikin kautta nuoren on myös mahdollista kokea yhteyttä ja samaistua lauluntekijään (Saarikallio 2009, 226.)

Positiiviset tunne-elämykset sekä negatiivisten ja vaikeiden tunteiden käsitteleminen mahdollistuvat musiikin kautta. Musiikin tunnemerkitukset syntyvät usein muiden psyykkisten tarpeiden tukemisesta sekä toisaalta suoraan tunteisiin kohdistuvasta tunteiden säätelystä. Näiden toteutuminen saa aikaan musiikin kuuntelijassa/tekijässä myönteisiä tunnekokemuksia sekä luo voimakkaita positiivisia tunne-elämyksiä (Saarikallio 2009, 226.) Nuoret käyttävät musiikkia tunteiden säätelyyn erilaisin tavoin. Musiikki voi toimia viihdykkeenä, tarjota voimakkaita tunne-elämyksiä sekä väylän suuttumisen purkamiselle. Se myös auttaa ymmärtämään ja käsittelemään omia ristiriitaisia tunnekokemuksia sekä saa murheet unohtumaan mukavaan musiikilliseen toimintaan. Tunteiden säätely ei tosin ole läheskään aina tietoista, mutta nuorilla tuntuu olevan kuitenkin käsitys siitä minkälaista musiikkia he tarvitsevat erilaisissa mielialoissa (Saarikallio 2009, 227.)

Seuraavissa kappaleissa katson näitä neljää eri kategorialta musiikin psykososiaalisista vaikutuksista rap-musiikin harrastamisen ja hiphop-kulttuurin näkökulmasta ja kuinka ne mahdollisesti täydentävät toinen toisiaan.

Identiteetti

Rap-musiikki tarjoaa hyvin laajalti erilaisia näkökulmia sekä mielipiteitä, jotka voivat herättää hyvinkin syviä ajatuksia että oivalluksia. Muuhun populaarimusiikkiin verrattuna räpissä käsitellään paljon syvemmin sekä suuremmin asioita sen enempää mitään sensuroimatta. Näin kuulija saa paljon monipuolisemmat mahdollisuudet tutkia itseään sekä maailmaa myöskin kyseenalaistamaan. Rap-musiikki on myös monesti artistin omaa hyvinkin henkilökohtaista tulkintaa, jolloin siihen kuulijan voi olla helpompi samaistua sekä eläytyä.

Itsemäärääminen

Tyylilajina räppääminen on yksinkertaisimmillaan hyvin alkukantaista sekä oma-aloitteista. Sen harrastamiseen ei välttämättä vaadita kalliita soittimia tai opetustunteja teorioineen vaan alkuun voi riittää riimien kirjoittamiseen pelkkä kynä ja paperi. Myöskään kurssuja räppäämiseen ei ole tarjolla jokaisessa kunnassa tai kaupungissa, joten sen aloittaminen on lähinnä kiinni yksilön omasta halusta. Näin kuka tahansa räpistä kiinnostunut voi aloittaa oman musiikki harrastuksensa ja kehittyä siinä omalla tahdillaan ilman ulkopuolista painetta. Jos räppääminen ei tunnukaan kokeilun jälkeen omalta jutulta on se helppo myöskin omaehtoisesti lopettaa.

Ihmissuhteet

Hiphop-kulttuuri itsessään on kuin sateenvarjo minkä alle ihmisiä erilaisista lähtökohdista sekä kulttuureista tulevat yhteen ja löytävät jotain samankaltaista toisistaan. Sen neljä elementtiä (Dj, Mc (rap), b-boying ja graffiti) tukevat niin paljon toinen toisiaan, jolloin ne luovat ihmisten välillä hyvin vahvoja yhteisiä kokemuksia sekä yhteisöllisyyttä. Hip hoppiin liittyvä vaatetus sekä muoti luo myös etenkin nuorison kesken yhteenkuuluvuuden tunnetta ja näin voi olla helppo tunnistaa jopa katukuvasta samanhenkinen persoona ilman syvempää tuntemusta. Internet tarjoaa tänä

päivänä myös oivan väylän verkostoitua sekä tutustua erilaisiin rap-musiikin tekijöihin, jolloin yksin räppäämisen aloittanut nuori pystyy löytämään harrastuskavereita, jos niitä ei vaikka omasta kaveriporukasta ole löytynyt. Internet sivustot mm. soundcloud.com, facebook.com tai musiikin digitaaliseen jakeluun keskittyneet sivustot (esim. tunecore.com, musickickup.com, distrokid.com) ovat hyviä kanavia oman musiikin jakamiseen maailmanlaajuisesti, joiden kautta nuori voi saada tuotoksilleen palautetta, näkyvyyttä sekä uusia yhteistyökumppaneita.

Tunnekokemukset

Monissa rap-kappaleissa sanoitukset pohjautuvat vahvasti eri tunnetiloihin ja niiden tulkintoihin. Siinä missä pop-musiikki tarjoaa pääosin lauluja rakkauselämästä niin löytyy räpistä monipuolisempaa sanomaa mm. poliittista kannanottoa, yhteiskunnallista pohdintaa sekä itsensä tutkiskelua. Röpissä sanoitukset ovat usein myös artistin omia henkilökohtaisia ajatuksia sekä tunteiden tulkintoja, jolloin kuuntelijan on paljon helpompi samaistua tekstiin ja näin saada kuuntelijassa positiivisia tunne-elämyksiä. Tänä päivänä rap-musiikki on myös hyvin paljon sekoittunut muihin musiikkigenreihin, jolloin se tarjoaa monipuolisempia äänimaisemia eri tunnetiloihin ja mielialoihin.

6 KULTTUURINEN NUORISOTYÖ

6.1 Musiikin rooli kulttuurisessa nuorisotyössä

Musiikin hyödyntäminen nuorisotyössä juurtaa pitkät juuret n.1960-luvulle saakka. Esikuvana yleistyville elävän musiikin yhdistyksille voidaan pitää Suomen ensimmäistä nuorisokahvilaa Haka-kerhoa mikä aukaisi ovensa vuonna 1957 Helsingin Hakaniemessä. Nuorisokahvilassa kuunneltiin runsaasti musiikkia äänilevyvalikoimista sekä suosituissa bändi-illoissa. Aktiivisimmillaan keikkatoiminta oli vuosina 1959-1965, jolloin sali oli lähes takuuvarmasti aina täynnä. Esiintyjiä oli monipuolisesti iskelmäartisteista jazzyhtyeisiin, mutta painopiste oli kuitenkin rytmikkäämmässä nuorisomusiikissa. Näin Haka-kerhosta muodostui myös legendaarinen ponnahduslauta rock'n'roll, rautalanka sekä beat-yhtyeille (Lehtonen 2013, 93.)

Musiikkitoiminnalle Helsingissä myös suosituksi paikaksi nousi 1966 valmistunut Maunulan nuorisotalo Lärvä. Nimensä nuorisotalo sai nuorilta ketkä siteerasivat sen Kari Kuuvaan kappaleesta Lärvätsalo, go, go. Rockmusiikki ja bänditoiminta toimi talon perustoimintana ensimmäiset 25-vuotta ja keikkoja järjestettiin n. 1-2 kertaa kuukaudessa. Talossa oli myös bändihuone, jossa nuoret treenasivat jo talon valmistumisesta lähtien (Lehtonen 2013, 94.)

Samankaltaista toimintaa oli myös kauempana Helsingistä mm. Kuusaan nuorisokerhossa Kuusankoskella missä järjestettiin nuorisokerholaisille konsertteja, joissa kävivät esiintymässä nuorten omat bändit. Myös eräät sen ajan ohjelmatoimistojen edustajat pitivät Kuusankosken kerhoa tärkeänä esiintymispaikkana uusille tulokkaille, missä ei tarvinnut esiintyä tyhjälle salille (Lehtonen 2013, 96.)

1970-luvulla eri puolilla Suomea alkoi syntyä virallisia nuorisotiloja. Vaikka yhdistysten ja seurakuntien tiloja oli mahdollista saada käyttöön vapaina ollessa niin nuorten toimintoihin tarkoitettujen tilojen puute vaivasi vielä kyseisen vuosikymmenen alussa monia kuntia (Lehtonen 2013, 158.)

Nuorten toivomuksista tehtiin useisiin nuorisotiloihin tilat diskotoimintaa varten. Mm. Lappeenrannan nuorisokerhon tiloissa vuonna 1970 aloitettu diskotoiminta oli valtava menestys. Sali oli joka ilta täysi ja bändejä esiintyi viikonloppuisin sekä joskus viikollakin. Diskossa kävi esiintymässä silloin kaikki nimekkäät suomalaiset rock-yhtyeet mm. Hurriganes, Rauli Badding, Dave Lindholm sekä Pepe Willberg & Paradise. Palkkiot esiintyjille maksettiin lipputulosta ja lippujen hinnat vaihtelivat 1-6 markkaan (Lehtonen 2013, 170.)

70-luvulla populaarimusiikin suosio rupesi kasvamaan vauhdilla etenkin nuorison keskuudessa. Suomessa myytiin vuosikymmenen alussa n. miljoona musiikkiaänitettä ja määrä melkein viisinkertaistui viidessä vuodessa. Samaan aikaan popmusiikkiin ruvettiin kiinnittämään enemmän huomiota vaikuttavana kulttuurimuotona yhteis-

kunnassa. Keväällä 1970 Helsingissä kokoontui pääasiassa opettajista viihdemusiikin neuvottelukunta, joka esitti mm. että koulujen opetussuunnitelmiin hyväksyttäisiin myös viihdemusiikin kuoro- ja soitinopetus sekä nuorten viihdemusiikkiyhtyeille annettaisiin harjoitustilat. Nuorisoseuroja ja musiikkiopistoja kehoitettiin myös ottamaan viihdemusiikin ohjelmistoonsa ja samana kesänä Kansakoulun Nuorisotyön Keskus järjestivät viihdemusiikkiin keskittyvän kouluttajakurssin popmusiikkikerhojen perustamista varten (Lehtonen 2013, 193.)

Merkittävimpiä ilmiöitä nuorison keskuudessa oli 1980-luvun vaihteessa maailmalta levinnyt ns. Punkkarimuoti ja sen musiikillinen ilmiö (Lehtonen 2013, 192). Punk oli rock'n'rollia, jossa ei yhtyeiltä soittotaitoa edellytetty ja laulu oli useimmiten lähinnä huutoa. Punkkareiden lavaesiintyminen oli holtitonta ja laulujen sanoituksissa kiroiltiin ja pilkattiin kaikkea mahdollista ja ylistettiin anarkismia (Lehtonen 2013, 202.)

Suomalaisen kulttuurisen nuorisotyön erityisimpiä toteutuksia oli vuonna 1988 valmistunut Keravan kokeellinen nuorisotalo Häkki. Sen suunnitteluun, ideointiin ja viimeistelyyn saivat nuoret osallistua niin paljon kuin oli mahdollista ja sen toimintaa pyöritettiin nuorten itsehallinnolla (Lehtonen 2013, 239.) Häkin tiloissa toimivat kahvion, lukusalin sekä askarteluhuoneen lisäksi bänditila ja äänitysstudio mikä oli tähän aikaan hyvin ainutlaatuinen ominaisuus nuorisotalossa.

2000-luvulla hip hop musiikki nosti päätään ja oli täysin erilailla mitä 1990-luvulla. Vuonna 2007 Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus perusti levy-yhtiön/levy-yhteisön nimeltä Helsinki Freedom Records minkä artisteina toimivat pääkaupunkiseudun nuoret. Levy-yhteisö toimi voittoa tavoittelemattomana ja sen periaatteena on nostaa esiin sekä tukea nuoria artisteja musiikin teossaan (Helsinki Freedom Records 2018.) Levy-yhtiön musiikki painottuu pääasiassa hip hop musiikkiin.

6.2 Rap-musiikki nuorisotyön välineenä

Nuorten musiikin harrastaminen on vahvasti ollut mukana vuosikymmenten ajan nuorisotyön kentällä. Pääasiassa harrastaminen on pyörinyt bänditoiminnan ja tanssin ympärillä, mutta viimeisen 10 vuoden aikana myös erilaiset rap-musiikkiin keskittyneet työpajat ovat yleistyneet, joista mainittakoon mm. 2010 vuonna perustetun Bass Camp-yhdistyksen katutaide-työpajat sekä 2013 perustettu Track Factory-riimityöpaja (Yli-Tepsa 2019, 326).

Hanna Yli-Tepsa kertoo (teoksessa ”Hip Hop Suomessa; Puheenvuoroja tutkijoilta ja tekijöiltä”) ohjanneensa rap-työpajoja jo vuodesta 2013 erilaisille ryhmille. Työpajoja on järjestetty mm. eri oppilaitoksissa, nuorisotaloilla sekä lukuisissa muissa paikoissa erityisryhmille, kuten vangeille, päihderiippuvaisille, seksityöntekijöille ja lastensuojelun asiakkaille. Yli-Tepsa kertoo havainneensa ryhmistä riippumatta samankaltaisia positiivisia vaikutuksia ryhmien osallistujiin (Yli-Tepsa 2019, 323). Työpajat ovat auttaneet monia nuoria kirjoittamaan tai puhumaan omista ongelmista ja näin pohtimaan omaa tilannetta. Luottamuksen luominen on täten ollut tärkeä tekijä toiminnassa, jotta nuoret ovat voineet helpommin avautua omista ajatuksista (Yli-Tepsa 2019, 337.)

Osallistavat ja ryhmäyttävät harjoitukset työpaja-kertojen alussa ovat siten yhtä tärkeässä roolissa kuin tekstien kirjoittaminen tai räppäämisen harjoittelu. Nämä ns. ”alkulämmittely” leikit ja pelit luovat avoimen sekä luottavaisen ilmapiirin ja niiden avulla voidaan purkaa mahdollisia jännitteitä ryhmän jäsenten välillä. Ryhmän ohjaajan osallistuminen harjoitteisiin yhtenä ryhmän jäsenenä on tärkeä väylä luottamuksen luomiselle luodessa kokemuksen tasa-arvoisuudesta ryhmän sisällä (Yli-Tepsa 2019, 323-324.) Yli-Tepsa toteaa myös, että työpajat ovat olleet erityisesti hyödyllisiä niille, joilla on ollut haasteita sekä vaikeuksia elämässään ja hankalaa ryhtyä osallistuvaan työskentelyyn. Työpajat ovat voineet tarjota nuorille inspiraatiota kirjoittaa vakavissaan, löytää uusia tapoja lähestyä tekstiä ja runoutta sekä yllättää omista kyvyistä, joita ei ole välttämättä tiedostanut aiemmin (Yli-Tepsa 2019, 332.)

Myös opinnäytetöitä on aiemmin valmistettu liittyen nuorten rap-musiikin harrastamiseen. Opinnäytetyössään ”Nuorten omaehtoinen rap-musiikin harrastaminen - Biisityöpajat ja omaehtoisen rap-musiikin harrastamisen merkitys nuorille” Aleksi Salmela tutkii sisältöjä ja merkityksiä nuorten elämässä. Salmela oli mukana ohjauksessa Rimlab-nimistä työpajaa sekä osallistui Track Factory rap-työpajaan, joista hän käytti havaintoja opinnäytetyön pohdinnoissa (Salmela 2015, 5.) Aleksi toteaa opinnäytetyön loppupäätelmässä nuorten rap-harrastuksen sisältävän onnistumisen tunteita, kokemuksia yhteisöllisyydestä, oppimista ja itsensä ylittämistä. Se on myös väline nuorille omien tunteiden ilmaisussa sekä niiden purkamisessa.

Biisityöpaja toiminnassa myös Salmelan mukaan näkyy sosiokulttuurinen innostaminen, jossa tähdätään ihmisten itsetoteutuksen prosessin elähdyttämiseen. Työpajoissa pyrkimys on juuri innostaa ja lisätä ihmisten sosiaalista vuorovaikutusta ja parantaa ihmisten elämänlaatua (Salmela 2015, 43-44.)

7 KULTTUURIYHDISTYS TUFF! AFTER SCHOOL-TYÖPAJAT

7.1 Kulttuuriyhdistys-TUFF!

Kulttuuriyhdistys-TUFF! on perustettu Jyväskylässä syksyllä 2013 noin kymmenen nuoren aikuisen voimin parantamaan Jyväskylän kulttuuritarjontaa kaupungin nuorten hyväksi. Yhdistyksen porukka koostuu katutaiteiden, dokumentoinnin ja tapahtumatuottamisen osaajista, joilla yhdistää halu tuottaa yhdessä tapahtumia ja kaupungin kulttuurin kehitystä. Toiminnan perustana on sitoutua olemaan mukana vain niissä projekteissa, joihin on kiinnostusta ja aikaa. Tarkoitus on myös mentoroida ja opastaa nuoria löytämään oikeaa suuntaa (Kulttuuriyhdistys-TUFF! 2019.)

Kulttuuriyhdistys on tuottanut olemassaolonsa aikana lukemattomia tapahtumia ravintoloihin, nuorisotaloille sekä kaduille. Toiminnassa on tuotettu mm. dokumenttelokuvan kaupungin punkhistoriasta, JKL-101-hiphoptuplavinyylin, Euroopan ensimmäisen hiphop-kirjaston sekä joka viikkoiset After School hiphop-kerhot (Kulttuuriyhdistys TUFF! 2019.)

TUFF! on toiminnallaan pystynyt auttamaan kaupungin nuoria toteuttamaan omia haaveitaan ja kasvamaan moninaisilla tavoilla. Toimintaan on löytänyt mukaan nuoret keillä on enemmän halua tehdä kuin puhua ja näin moni nuori on myös löytänyt oman juttunsa yhdistyksen toiminnasta (Kulttuuriyhdistys-TUFF 2019.)

7.2 Vierailu TUFF! After school-kerhotoiminnassa

Tässä kappaleessa keskityn kertomaan vierailustani Jyväskylässä TUFF!-kulttuuriyhdistyksen järjestämässä After school-kerhotoiminnassa. After school-kerhotoimintaa järjestetään joka tiistai Jyväskylän Veturitalleilla, jossa myös sijaitsee yhdistyksen perustama hiphop-kirjasto. Kerhotoiminnan osa-alueina ovat riimityöpaja, biittimiitti sekä graffiti ja sketsaus-työpaja. Osa-alueet vaihtelevat aina jaksoittain, jolloin kerhon toiminta vaihtuu myös sen mukaan.

Vierailuni painopiste keskittyi riimityöpajaan ja pääsin mukaan seuraamaan sen toimintaa. Nuoria oli tällä työpajakerralla n. 10 nuorta sekä nuorta aikuista ikäjakaumaltaan n. 16-30-vuotiaita. Suurin osa kävijöistä olivat jo osallistuneet aiempiin kerhotoihin, mutta mukana oli myös uusi nuori tutustumassa toimintaan. Nuoret ja ohjaajat kokoontuivat alkuun hiphop-kirjaston tiloissa. Ohjaajat kävivät kuulumiskierroksen yhdessä nuorten kanssa, jossa nuoret samalla päivittelivät missä vaiheessa olivat omassa tekemisessään, jonka jälkeen he hajautuivat jatkamaan työskentelyä eri puolille Veturitallien tilaa. Osa nuorista vielä kirjoittelivat ja korjailivat riimejään edelliseltä kerralta ja osa nuorista olivat jo valmiina omien riimien ja biisien äänittämiseen studiossa. Yksi nuorista lähti etsimään ja työstämään biittejä biittimiitti-työpajan ohjaajan kanssa kuka oli myöskin mukana tällä riimityöpaja kerralla.

Nuoret olivat selvästi jo hyvin motivoituneita toimintaa kohtaan ja jokainen sai omaehtoisesti edetä omaan tahtiinsa omassa työskentelyssä, oli se sitten riimien kirjoittelu tai biisin nauhoitus. Näin nuorille annettiin tilaa ja oma rauha kehittää itseään omassa mielekkäässä tahdissa samalla ohjeistaen ja ohjaten seuraavaa vaihetta tai mahdollista haastetta kohti. Ilmapiiri oli avoin sekä turvallinen ja nuoret näyttivät tuntevansa olonsa mukavaksi. Vaikka ryhmän ohjaajat olivatkin nuoria aikuisia, oli-

vat he pystyneet luomaan ns. ”aikuisvapaata” tilaa, jolloin nuorille on mahdollistettu itsenäistä toimimista ilman aikuisen suoraa tukea tai puuttumista. Tällainen toimintatapa mahdollistaa myös ohjaajille tunnistaa nuorten vertaissuhteet ja tukea heidän omaehtoista toimijuuttaan (Häkli, Kallio, Korkiamäki 2016, s 143.)

Ennen toiminnan alkamista Veturitalleilla haastattelin TUFF! After school-työpajan vetäjiä Ossi Valpiota sekä Joosua Monosta, jotka ohjaavat riimityöpajaa nuorille Jyväskylän veturitalleilla.

TUFF! After school-toiminta aloitettiin n. Kaksi vuotta sitten, jolloin yhdistyksen toimijat halusivat lähteä toteuttamaan haavettaan koulumaisesta toiminnasta hiphop-kulttuurin parissa. Samaan aikaan alkoi myös olemaan paljon nuoria, kenelle tämänlaisesta toiminnasta olisi apua sekä tarvetta. Yhdistyksen toiminnassa on ollut jo valmiiksi mukana paljon pedagogista osaamista sekä alaa opiskelevia mm. kulttuurintuottamista sekä yhteisöpedagogiaa, jolloin toiminnan tuottaminen oli yhdistykselle luontevaa, kertoo Valpio.

” Idea on kerätä porukka kasaan, annetaan selkeitä harjoitteita, puhutaan perusteista ja juurevia juttuja taustoista ja arvomaailmoista, katotaan mitkä tavoitteet on kelläkin ja lähdetään työstämään niitä.” Ossi Valpio

Valpion ja Monosen mukaan kerhotoiminta on tarjonnut nuorille mahdollisuuden toteuttaa itseään taiteen sekä kulttuurin keinoin ja löytää näin oma paikka hiphop-kulttuurin parista harjoittaen sen elementtejä (dj, graffiti, mc, b-boying). Toimintaan osallistujien ikä-haarukka on ollut laaja ja se on koostunut 13 – 35-vuotiaista kävijöistä. Toiminta on pidetty avoimena sekä matalan kynnyksen toimintana, joten se ei vaadi kävijöiltä välitöntä sitoutumista. Toiminnassa ohjataan ja annetaan tehtäviä sanoitusten kirjoittamiseen sekä kannustetaan avoimuuteen yhteisessä vertaistoiminnassa, että kaikesta on suotavaa puhua ja sen pukeminen taiteeksi on jo todella loistava saavutus osallistujalta. Toiminnan ytimessä on myös ajatus ”nuorilta nuorille” ohjaamisesta sekä ohjaamisesta omatoimiseen toimintaan mitä kautta nuoret tu-

tustuvat toisiinsa ja ryhtyvät myös työstämään enemmän yhdessä. Tätä kautta nuoret ovat myös tunnistaneeet itsessään ohjaajan taitoja ja kykyä luoda muille samanlaisia mahdollisuuksia kuin itselleen on luotu, jolloin osasta nuorista on tullut myös vertaisohjaajia auttaen uusia tulokkaita eri työpajoissa.

Yksi suurin tavoite toiminnassa on Valpion mielestä ollut, että ihmiset ymmärtävät yksin ja yhdessä nousta seuraavalle tasolle musiikin tekemisessä, tartuttaa rohkeutta muuttaa itseään ja muita. Tavoitteena on ollut myös auttaa nuoria siinä minkälaista räppiä tulisi tehdä, jotta saisi tarvitsemaansa hyväksyntää, jolloin on painotettu ajatusta, että paras tapa tulla hyväksytyksi on olla rehellinen itselleen ja muille.

Ohjaajat Valpio ja Mononen toteavat mielekkäimmäksi ohjaamisessa kyvyn tarjota ammatillista tukea sekä luoda mahdollisuuksia tehdä ammatillisesti sitä omaa osaamista ja nähdä nuorten kehityskaaren, johon on ollut osana vaikuttamassa. Mielekkästä on ollut myös mahdollisuus olla ylpeä siitä, että on voitu tehdä ns. Pioneeri-tason juttuja ja on voitu luoda paikka itselle sekä muille mikä ei ollut mahdollista välttämättä omassa nuoruudessa. Kehityskohteina toiminnan ohjaajat pitävät toiminnan vakiinnuttamista useampi päiväseksi ja säännöllisemmäksi. Tärkeänä kehityskohteenä nousi myös rahoitusmallien saaminen ja vaikuttavuuden todentaminen päättäjille, että toiminta on yhtä tärkeä kuin mikä tahansa muu nuorisotyön muoto.

Työpajan ollessa käynnissä sain haastateltaviksi kolme nuorta tätä opinnäytetyötäni varten, joiden haastatteluja käsittelen seuraavissa kappaleissa. Työpajan loputtua nuoret ja ohjaajat vielä kokoontuivat yhdessä hiphop-kirjastolle ja keskustelivat tulevista työpajakerroista ja kävivät läpi mitä silloin olisi tarkoitus tehdä.

8 NUORTEN HAASTATTELUT JA NIIDEN ANALYSOINTI

Vierailulla Jyväskylän veturitalleilla sain siis haastateltaviksi kolme nuorta, jotka olivat osallisina TUFF! After School-työpajaan. Nuoret olivat iältään n. 16-20-vuotiaita

ja kaikki heistä oli jo aloittanut harrastuksen musiikin parissa ennen päätymistä toimintaan.

Haastattelu kysymyksissä nostin ensin esiin teemoja nuorten henkilökohtaisista taustoista musiikin parissa, inspiraation lähteistä, onnistumisista, musiikin teko prosessista sekä haaveista ja ajatuksista musiikin suhteen tulevaisuudessa. Näin saan tietoa myös mitkä tekijät rap-musiikin harrastamisessa vaikuttavat nuoren kasvuun ja hyvinvointiin.

Nuorten henkilökohtaisimmista kysymyksistä siirryin haastattelemaan ajatuksista after school-kerhotoiminnasta mm. mikä sai osallistumaan toimintaan, sen mielekkyydestä, hyödyistä/opeista, vaikutuksesta ihmissuhteisiin sekä minkälaisia ajatuksia on toiminnan kehittämistä. Tämä tieto edesauttaa selvittämään minkälainen vaikutus kerho-toiminnalla on rap-musiikin harrastamiseen sekä mitkä tekijät siinä vahvistavat nuoren hyvinvointia sekä itsetuntoa ja ehkäisee nuorten syrjäytymistä.

8.1 Haastatteluiden analyysit

Rap-musiikin harrastamisen aloittaminen

Kaksi kolmesta nuoresta oli aloittanut räppien kirjoittamisen ja tekemisen 3-4 vuotta sitten. Kolmas nuori oli aloittanut riimien kirjoittamisen vasta noin vuosi sitten. Rappäämisen aloittamisessa nuoria yhdisti kasvaminen rap-musiikin parissa sekä sen kokeminen mielekkäänä tapana ilmaista itseään. Nuorempana päiväkirjan kirjoittaminen myös oli vaikuttava tekijä yhden nuoren kohdalla. Yksi nuorista kertoi myös, että oli ihan ensimmäiset riimit kirjoittanut jo 7-vuotiaana, mutta oli unohtanut sen ja aloittanut uudestaan. Nuori kertoi myös aloittaneensa biittien tuottamisen omaehtoisesti 2 vuotta sitten.

Kaikki kolme nuorta olivat aloittaneet räppien tekemisen/kirjoittamisen omatoimisesti sekä omin ehdoin eikä siihen ole ollut varsinaista ulkopuolista vaikuttajaa paitsi

musiikilliset vaikutteet. Nuoren omaehtoinen musiikkiharrastus ei ole omien vanhempien miellyttämistä eikä sitä harrasteta ulkoisen palkkion toivossa vaan se on puhtaasti omasta kiinnostuksesta kumpuavaa (Kosonen 2006, 84). Tästä voimme päätellä, että nuoren oman musiikki harrastuksen itsehallinta on toteutunut jo alusta lähtien. Tämä näkyy myös siinä, kuinka nuoret ovat saaneet paljon oppimis- sekä onnistumisen kokemuksia mitkä ovat motivoineet nuoria jatkamaan harrastuksen parissa (Saarikallio 2009, 225).

”Ekat räpit kirjoitin ihan ekan kerran 7-vuotiaana ja sitten unohdin sen. Kuuden vuoden päästä aloitin uudestaan kaverin näyttäessä Nikke Ankaran rap-battle videon ja innostuin siitä. Aloin tekemään biittejä, koska ei löytynyt sopivia biittejä ja se tuntui kiehtovalta ajatukselta tuottaa itse” N3

Inspiraatio ja musiikin tekemisen prosessi

Nuorista kaksi kertoivat, että musiikin tekoa inspiroivat muiden musiikki, josta on mm. helppo ammentaa aiheita sekä ideoita kirjoittamiseen. Toinen nuorista ilmaisi myös, että musiikkiryhmissä, jossa palautteen saaminen sekä antaminen, mielipiteiden vaihtaminen ja yhteinen kanssakäyminen musiikin parissa inspiroi ja sen terveellinen kilpailu ja hauskanpito.

Kolmas nuorista kertoi, että inspiraatiota hän saa omasta ympäristöstä ja elämästä mm. ihmisistä, erilaisista paikoista ja huonoista sekä hyvistä tapahtumista elämässä.

Kaksi nuorista kertoivat, että musiikin tekemisen prosessi lähtee yleensä jostain ideasta mikä saattaa kummuta biisiin aiheesta tai biitistä, johon on räppejä kirjoittamassa. Muiden biisit myös inspiroivat aloittamaan biisin tekemisen toisella nuorella.

Taas yksi kolmesta nuoresta kertoi, että ei koe musiikin tekemisessään mitään vakiinaista tiettyä yhtä kaavaa vaan se aina vaihtelee. Musiikin prosessi hänestä lähtee

yleensä fiilispohjalta aluksi, josta saattaa lähteä etsimään erilaisia soundeja, joista lähtee rakentamaan ja lisäämään enemmän.

Nuorten inspiraatiot musiikin tekemistä kohtaan vaihtelivat, mutta kaikkia yhdistivät selkeästi positiiviset tunnekokemukset, kumpusivat ne sitten muiden musiikista, yhteisön palautteesta ja kanssakäymisestä tai omasta elämästä ja siihen liittyvistä eri tunnetilojen käsittelystä. Nämä tekijät selvästi ovat vastanneet nuorten psyykkisten tarpeiden tukemista harrastuksen parissa. (Saarikallio 2009, 227) Tästä voimme myös päätellä, että musiikki on ihmisiä yhdistävä voima, jolloin samaistuminen muiden musiikkiin on voinut luoda yhteyden artistin ja nuorten välillä ja inspiroida nuoria työstämään oman musiikin parissa. (Saarikallio 2009, 226)

Onnistumiset ja haasteet

Kaikilla kolmella nuorella onnistumisen tunteet kiteytyvät vahvasti biisien tekemiseen vaikka jokaisella hieman erilailla. Yksi nuorista koki, että tuntee onnistuneensa kun saa kirjoitettua hyvät sanoitukset ja niihin hyvää sisältöä. Toinen nuorista kertoi myös, että palkitsevinta musiikin tekemisessä on ollut, kun on saanut oman musiikin kuulostamaan hyvältä. Nuori mainitsi myös positiivisen palautteen, jota on saanut läheisiltä. Säkeistöjen, biisien, melodioiden valmiiksi saattaminen toi taas kolmannelle nuorelle onnistumisen kokemuksia.

Haasteita nuoret kokivat lähes samoista asioista kuin onnistumisen tunteita. Haasteina nuorilla nousi biisien saattaminen loppuun asti sekä oma luovuus, että keksisi aina vain lisää esim. aiheita mitä tahtoisi viestiä.

Henkilökohtaiset haaveet musiikin suhteen ja suunnitelmat

Haaveet musiikin suhteen vaihtelivat kaikilla kolmesta nuoresta. Ensimmäinen nuorista tahtoi tietää olisiko hänestä kirjoittamaan enemmän biisejä ja häntä kiinnosti

myös musiikin parissa tapahtumienjärjestäminen, mistä syystä oli myös hakemassa tapahtumantuottajaksi ammattikorkeakouluun.

Toinen nuorista haaveili, että saisi musiikin tekemisellä maksettua vanhempiensa lainan pois sekä ostaa äidilleen auton. Nuorista kolmas haaveili musiikista ammattia ja pitkäaikaisempaa harrastusta niin että se pysyisi hauskana ja sitä jaksaisi tehdä ilman, että motivaatio loppuisi.

TUFF! After School toimintaan osallistuminen

TUFF! After school-toimintaan nuoret innostuivat lähtemään mukaan kiinnostuksesta rap-musiikkia ja ylipäättään hiphop-kulttuuria kohtaan sekä uusien sosiaalisten suhteiden löytämisen toivossa. Kaikki kolme nuorta myös tiesivät jo entuudestaan toiminnan ohjaajat heidän musiikillisista taustoista mm. kuunnellen heidän musiikkia. Kaksi nuorista myös ilmaisivat ohjaajien olevan merkittäviä tekijöitä suomalaisessa hiphop-skenessä ja myös olleen näin vaikutteina omassa rap-harrastuksen kehityksessä.

Kaksi nuorista lähtivät mukaan sosiaalisten suhteiden kautta esim. toinen nuorista kuuli äidiltään ensimmäisen kerran toiminnasta ja toisen nuoren ystävät olivat jo mukana toiminnassa minkä kautta hän sai tietää siitä. Kolmas nuorista taas näki mainosjulisteen Veturitallien seinällä mistä sai idean osallistua siihen mukaan.

Toiminnan mielekkyydestä nuoret nostivat esiin itsensä kehittämisen ja uuden oppimisen, samanhenkiset ihmiset ja toiminnan avoimuuden. Nuorista kaksi kertoivat kokeneensa toiminnan rentona, ettei se ole niin opettaja-oppilas-muotoista ja että siihen voi osallistua silloin kun jaksaa ilman vakinaista sitoutumista. Esiin nousi myös vaihtoehtoisuus, että jos jokin asia ei juuri silloin miellytä niin voi kokeilla myös jotain toista esim. biittien tekemistä tai jotain muuta kulttuuriin liittyvää. Yksi

nuorista myös ilmaisi, että muiden intohimon näkeminen harrastusta kohtaan motiivoi myös omaa tekemistä.

” Mielekkäintä toiminnassa on ollut se, että pääsee näkemään omaa kehitystä sekä parannusta musiikin tekemisessä ja että pääsee tutustumaan muihin tekijöihin. On myös ollut siistiä nähdä muita samanlaisia harrastajia, jotka rakastavat sitä mitä tekevät samanlailla mikä motivoi tekemään omaa juttua enemmän.” Nuori 2

Uuden oppiminen toiminnassa

Kaikki nuoret kokivat oppineensa toiminnan kautta hyvin paljon ja myös muista erilaisista asioista kuin vain räppäämisestä. Yksi nuori koki oman tulevaisuuden kuvan selkeytyneen toiminnan kautta paremmin ja oppinut taitoja toimia organisoidussa ympäristössä mm. tapahtumien järjestämisestä. Toinen nuorista kertoi olleensa hyvin kiitollinen, että oli oppinut toiminnassa tekemään omia biittejä.

Kaikki nuoret kokivat, että heidän taitonsa räppääjinä olivat parantuneet ja motivaatio kirjoittamiseen oli kasvanut. Parhaiten nuoret olivat oppineet toinen toisiltaan, toisten ajatuksista sekä tekemisestä.

”Toiminnasta on oppinut erilaisia temppuja ja kikkoja musiikin tekemiseen. Kun meininki toiminnassa on vähän niinkuin ”each one, teach one” niin sitä oppii parhaiten toisilta ja toisten ajatuksista sekä tekemisestä.” Nuori 3

Sosiaaliset suhteet

Sosiaalinen verkosto on laajentunut kaikilla kolmella nuorella toiminnan kautta. Toiminta on tuonut uusia kavereita sekä ihmissuhteita myös toiminnan ulkopuolelle.

Yksi nuorista koki suurimpana “bonuksena” juurikin sosiaalisen verkoston laajenemisen. Nuorista yhdessä toimiminen sekä vahva yhteisöllisyys toiminnassa tekee siitä mielekkään ja helpottavaa, että on ihmisiä ympärillä ketkä ovat valmiina myös autamaan.

After School-toiminta on selkeästi vahvistanut nuorilla ryhmään kuulumisen tunnetta sekä luonut yhteisiä positiivisia kokemuksia ja oppimistilanteita. Toiminnassa mukava oleva vahva yhteishenki ja yhdessä tekeminen on varmasti vahvistanut suhdetta nuorilla harrastusta kohtaan ja motivoinut jatkamaan sen parissa.

“Toiminnan kautta on saanut paljon kavereita ja toimintaan on aina kiva osallistua kun on mukava tunnelma ja pääsee yhdessä toimimaan muiden kanssa. Kun musiikkia rupee tekemään tosissaan niin on valmiiksi jo ihmisiä kenen kanssa voi työskennellä ja keneltä saa apua.” Nuori 1

Kehittämisideoita toimintaan liittyen

Nuorten ajatukset toiminnan kehittämisestä vastasivat vahvasti ohjaajien näkemyksiä samasta aiheesta. Nuoret toivoivat, että toiminta saisi enemmän näkyvyyttä ja sitä kautta enemmän kiinnostuneita nuoria mukaan.

Kaksi nuorista toivoi lisää ohjaajia, jotta saisi myös enemmän henkilökohtaisempaa ohjausta omaan tekemiseen. Työpajoja myös toivottiin laajenemaan isommalle alueelle ja että, kerho kertoja olisi useammin sekä säännöllisemmin. Yksi nuorista ilmaisi ajatuksen myös siitä, että kerho voisi liikkua yhtenä ryhmänä ulos järjestäen esim. Keikkoja tai tekemään enemmän musiikkia yhdessä toiminnan ulkopuolella.

Kehittämisideoista voidaan päätellä, että TUFF!-n After School-toiminta on onnistunut tavoitteissaan nostaa nuoria seuraavalle tasolle omassa musiikin tekemisessä sekä tartuttanut rohkeutta nuorten keskuudessa kehottaen toimimaan yhdessä sekä

yhteisen hyvän hyväksi. Nuorten toivoessa lisää ohjausta sekä toimintakertoja on merkki siitä, että toiminta on ollut mielekästä nuorille sekä hyvin suosittua heidän keskuudessaan.

9 NUORTEN HAASTATTELUT JA NIIDEN ANALYSOINTI

9.1 Opinnäytetyön tavoitteiden toteutuminen

Opinnäytetyöni tavoitteet olivat seuraavanlaiset: Minkälainen vaikutus rap-musiikin harrastamisella ja siihen liittyvällä työpajatoiminnalla on nuoren omaan hyvinvointiin, kasvuun sekä kehitykseen. Tavoitteina oli myös selvittää tilaajalle aiempia kokemuksia vastaavanlaisesta toiminnasta ja kuinka niitä olisi mahdollista jopa kehittää. Tässä loppupäätelmässä pyrin vastaamaan näihin tutkimuskysymyksiin.

Rap-työpaja toiminnalla sekä ylipäätään rap-musiikin harrastamisella voidaan todeta olevan positiivisia vaikutuksia nuorten kasvussa ja kehityksessä. Monet työpajojen toiminnalliset sisällöt esim. alkulämmittely-leikit, riimien kirjoittaminen, biisien tekeminen yhdessä ja nauhoittaminen tukevat osallistujien itsetuntoa, sosiaalista kanssakäymistä sekä omien tunteiden käsittelyä. Näillä tekijöillä voi olla myös vahva vaikutus esim. syrjäytymisvaarassa olevan nuoren selviytymiselle. Rap-musiikin harrastaminen on myös hyvin omaehtoista ja antaa näin nuorelle itsemääräämisen tunteen omasta harrastuksestaan. Riimien kirjoittamisen kautta nuori voi myös tutkailla itseään sekä purkaa tunteitaan ja näin rakentaa ja kehittää omaa identiteettiänsä. Tämä myös tukee nuoren itsetuntoa ja hyvinvointia.

TUFF! After School-kerhon toimintaa tarkastellessa tuli ilmi, että rap-musiikin harrastamiseen keskittyvällä toiminnalla on ollut hyvin positiivinen vaikutus nuorten omassa harrastuksen kehittämisessä, itsensä ilmaisemisessa sekä sosiaalisten suhteiden luomisessa. TUFF! After School-kerhojen haastateltavat nuoret kertoivat kaikki oppineensa toiminnan kautta lisää sekä kehittyneensä räppäämisessä sekä ylipäätään musiikin tekemisessä, on se sitten ollut biittien tekemistä tai musiikin tekemiseen keskittyvien ohjelmien käyttämistä. Tämä on motivoinut nuoria jatkamaan harras-

tuksen parissa ja luonut onnistumisen tunteita nuorissa esim. sanoitusten ja biisien saattamisessa loppuun asti mikä on voinut olla isokin haaste nuorista.

Nuorten inspiraatiot musiikin tekemiseen nousevat omasta elämästä, muiden musiikista sekä kannustavasta lähipiiristä. Muiden musiikkiin samaistuminen voi olla keino käsitellä omia tunteita sekä samalla inspiroida purkamaan niitä. Erja Kososen mukaan (2006, 81.) musiikki mahdollistaa itsetutkiskelua ja vuorovaikutusta oman itsensä kanssa omalla ainutlaatuisella tavalla. Sitä yleensä hyödynnetään musiikkiterapiassa, mutta sitä on mahdollista ja sitä hyödyntää terapeuttisesti jokainen meistä tietoisesti tai tiedostamattaan.

Hyvä yhteishenki sekä yhdessä tekeminen olivat kannustaneet nuoria omassa tekemisessä ja edistäneet heissä osallisuuden tunnetta. Nuoret olivat löytäneet toiminnan kautta uusia kavereita, saaneet yhteistyökumppaneita sekä apua omaan tekemiseen. Tämänlaisella toiminnalla voi olla myös näin hyvin suuri vaikutus ehkäisemään nuorten syrjäytymistä. Nuoret kokivat saaneensa toiminnan kautta rakentavaa palautetta musiikistaan sekä kertoivat saaneensa myös mahdollisuuden antaa sitä muille. Nuorelle musiikin harrastajalle oma bändi tai muu yhteiseen musiikin tekemiseen liittyvä kokoonpano voi olla hyvin tärkeä musiikillinen yhteisö, jonka puitteissa nuori voi hyvin konkreettisesti hyödyntää ja soveltaa omaa musiikillista osaamistaan ja yhdessä musisoiminen myös motivoi kehittämään kyseisiä taitoja. Näin vuorovaikutusmotiiveista yhdessä soittaminen tai laulaminen kavereiden kanssa on yksi tärkeimmistä musiikin harrastamisen motiiveista (Kosonen 2006, 81.)

9.2 Toiminnan toimivuus ja kehittäminen

Tavoitteenani oli myös kartoittaa kyseisen rap-musiikkiin keskittyvän toiminnan toimivuutta sekä mitä asioita voisi kehittää vielä toiminnassa. Toiminnan arviointiin käytin hyväksi jo aiheesta tutkittua tietoa sekä haastatteluja, joita tein TUFF! After School-kerhojen ohjaajien sekä nuorten kävijöiden kesken. Peilasin ohjaajien tavoitteita ja näkemyksiä toiminnasta nuorten kokemuksiin ja näin muodostaen kuvan,

kuinka toiminta on vastannut nuorten tarpeita ja mitkä asiat taas nousevat keskeisiksi kehittämiskohteiksi.

Rap-työpaja toiminta on havaittu toimivaksi työmuodoksi nuorten sosiaalisen kanssakäymisen vahvistamisessa sekä syrjäytymisen ehkäisemisessä. Opinnäytetyössä esiintyneet sekä rap-työpajoja vetäneet ja ohjanneet Hanna Yli-Tepsa ja Alekski Salmela puolsivat molemmat näkemystä työpajojen hyödyistä osallistujille ja kuinka yhdessä tekeminen ja toisten kannustaminen tukee sosiaalisia suhteita sekä toisten itsetuntoa. Myös osallisuuden tunteminen ja yhteenkuuluvuuden tunne on ollut vahvasti läsnä työpajoihin osallistuneilla nuorilla. Näin nuori voi kokea olevansa tärkeä ja löytäneensä oman paikan ryhmästä mikä vähentää huomattavasti mm. syrjäytymisen riskiä.

TUFF! After School-kerhot olivat onnistuneet tavoitteissaan todella hyvin saaden nuoret toimimaan yhdessä päästäkseen seuraavalla tasolle harrastuksessaan sekä rohkaisemaan muuttaa itseään sekä muita. Toiminta on edesauttanut nuoria löytämään samanhenkistä verkostoa ympärille ja näin luonut nuorille turvallisen sekä motivoivan oppimisympäristön. Nuoret kokivat, että toiminnassa sai olla oma itsensä ja tuli näin hyväksytyksi ryhmän kesken mikä oli myös yksi keskeisistä ja tärkeistä toiminnan tavoitteista. Nuoret kertoivat oppineensa eniten toisiltansa sekä yhdessä tekemällä mikä on luonut toiminnasta nuorten keskeistä vertaistoimintaa ja mahdollistanut ”nuorilta nuorille” ohjaamisen. Tämä tuo myös näkökulman siihen, että nuoret ovat voineet itse vaikuttaa toiminnan sisältöön ja heitä on osallistettu siihen mukaan.

After School-toiminta on toiminut myös isona suunnannäyttäjänä nuorille ja avannut uusia mahdollisuuksia kokeilla uusia asioita ja oivaltamaan uusia kykyjä itsessään. Nuoret olivat oppineet räppien kirjoittamisen lisäksi tuottamaan omia biittejä mikä on helpottanut nuorten omaa itsenäistä työskentelyä ja motivoinut jatkamaan harrastuksen parissa. Omien taitojen ja mielenkiinnon kohteiden löytäminen myös toiminnan keskiön ulkopuolelta mm. tapahtumien tuottaminen ja organisointi nousi esiin nuorista ja myös motivoi mm. yhtä nuorta opiskelemaan kyseistä alaa.

Keskeisimmäksi kehittämiskohteeksi toiminnassa nousi nuorilta kuin ohjaajilta toiminnan vakiinnuttaminen säännöllisemmäksi. Toiminnan jatkuvuus ja aktiivisuus nousivat nuorilta tärkeiksi tekijöiksi oman harrastamisen motivoimiseen ja jaksamiseen. Toiminnan säännöllistäminen useampi päiväseksi myös voisi mahdollistaa parempia mahdollisuuksia yksilöllisempään ja henkilökohtaisempaan ohjaamiseen.

Toimintaan myös kaivattiin tukea ja huomiota kunnalliselta tasolta, jotta toimintaa voitaisiin kehittää eteenpäin sekä vakiinnuttaa toiminnan oma paikka nuorisotyön kentällä.

LÄHTEET

Chang, Jeff 2005. Can't Stop, Wont Stop – Hiphopsukupolven Historia.

Keuruu 2008. Otava.

Erkko, Anna & Hannukkala Marjo 2013. Mielenterveys Voimaksi. Lahti 2018. Painotalo Plus Digital Oy.

Gissler, Mika & Kekkonen, Marjatta & Känkänen Päivi & Muranen, Päivi & Frede-Jäntti, Matilda 2014. Nuoruus toisin sanoen. Tampere 2014. Juvenes Print - Suomenyliopistopaino Oy.

Helsinki Freedom Records 2018. Viitattu 17.08.2018.
<http://hfr.munstadi.fi/#historia>

Hyvärinen, Matti & Raittila, Kaija & Rutanen, Niina & Vuorisalo, Mari teoksessa Hyvärinen, Matti & Nikander, Pirjo & Ruusu vuori, Johanna (toim.) 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere 2017. Vastapaino.

Häkli, Jouni & Kallio, Kirsi Pauliina & Korkiamäki, Riikka 2016. Myönteinen Tunnistaminen, Tampere 2016 2. Painos . Juvenes

Hänninen, Kaija Teoksessa Gissler, Mika & Kekkonen, Marjatta & Känkänen Päivi & Muranen, Päivi & Frede-Jäntti, Matilda 2014. Nuoruus toisin sanoen. Tampere 2014. Juvenes Print - Suomenyliopistopaino Oy.

Jalo, Satu 2019. Huumausaineita saa Keravalla edullisesti – syrjäytyneiden suuri määrä yllätti Polku-projektin työntekijät täysin. Keski-Uusimaa.17.4.2019 06.00. Viitattu 15.6.2019. <https://www.keski-uusimaa.fi/artikkeli/763888-huumausaineita-saa-keravalla-edullisesti-syrjaytyneiden-suuri-maara-yllatti-polku>

Kosonen, Erja teoksessa Kylmäkoski, Merja & Lind, Kimmo & Hintikka, Timo & Aitola, Tapio (toim.) 2006. Nuorten Tilat. Vaajakoski 2006. Gummerus Kirjapaino Oy.

Kulttuuriyhdistys Tuff 2019. Viitattu 20.3.2019. <http://www.tufftuff.fi/tuff/>

Lehtonen, Terhi 2013. Nuoret, Ajat & Tilat. Turku 2013. Painosalama Oy.

Mikkonen, Jani 2004. Riimi Riimistä – Suomalaisen hiphopmusiikin nousu ja uho.

Keuruu 2004. Otava.

Miettinen, Karri 2011. Rappiotaidetta - Suomiräpin tekijät. 2011.

Saarikallio, Suvi teoksessa Louhivuori, Jukka & Paananen, Pirkko & Väkevä, Lauri (toim.) 2009. Musiikkikasvatus – Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimiseen. Vaasa 2009. Ykkös-Offset Oy.

Salmela, Alekski 2015. Nuorten omaehtoinen rap-musiikin harrastaminen - Biisityöpajat ja omaehtoisen rap-musiikin harrastamisen merkitys nuorille. Humanistinen Ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.

Uusiautti, Satu 2019. Tunnista Vahvuutesi ja menesty. Tallinna, Viro 2019. Raamatutrukikoda.

Weber, Susanna 2012. Tytöt rockaa! Tapaustutkimus vaasalaisten tyttöjen käsityksistä bänditoiminnan merkityksestä. Tampereen yliopisto. Pro-gradu-tutkielma. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/83498/gradu05857.pdf?sequence=1>

Yli-Tepsa, Hanna teoksessa Cvetanovic, Dragana & Rantakallio, Inka & Sykäri, Venla & Westinen, Elina (toim.) 2019. Hiphop Suomessa - Puheenvuoroja tutkijoilta ja tekijöiltä. Keuruu 2019. Printek.

